

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglasi se računajo po tarifi v petiti; za načrtovane z dobrotami državnimi se plačuje po posebnem ceniku, ki ga izdaja redakcija. Poslana, osmerjena in javna razpisa, domaći oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Cusumani št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnine, reklamacije in oglase sprejema upraviteljska ura: ulica Molino piccolo št. 3, II. nadst. Odpriete reklamacije so proste poštnine.

„V edinosti je moč“.

Petindvajsetletnica „Naše Sloge“.

Kdor ni vedel do sedaj, kaj je dična „Naša Sloga“ naši ubogi Istri, ta se je lahko uveril o tem na predvčerajšnji slavnosti. Od vseh krajev je došlo predvčerajšnjem na stanek v Trst zavednih rodoljubov, da proslave petindvajsetletnico svojega glasila, a da so došli, na tem gre zasluga ravno temu glasilu. Kajti to se je povdarjalo ravno ob tej slavnosti in opetovano, da je večino sedanjih rodoljubov istrskih vzgojila uprav „Naša Sloga“, ali z drugimi besedami: da je ves narodni preporod v pokrajini istrski tesno spojen s petindvajsetletnim delom in trudom pri „Naši Slogi“.

Kakor rečeno: vse udeležnike te lepe svečanosti je prešinjala zavest, da petindvajsetletnica „Naše Sloge“ je zajedno splošno narodno slavlje — slavlje narodnega preporoda, slavlje vzbujenja iz mrtvila, slavlje vstajenja tega odlomka naroda slovenskega in hrvatskega, o kojem so mnogobrojni nasprotniki naši sodili, da ne treba drugega, nego da ga polože v že izkopani grob.

Narodno slavlje je bilo torej to, ki je hočemo tu opisati kolikor možno na kratko in v velikih potezih.

Sv. maša.

Ob 8. uri zjutraj je bila sv. maša za duše blagopokojnih ustanoviteljev lista „Naša Sloga“, nepozabnega biskupa Dobrile, biskupa Legata, Ravnika, Mat. in Iv. Bastijana in drugih. Sv. mašo je daroval veleč. g. župnik Fabris pri sv. Antonu novem. Sv. maše so se udeležili vsi do tiste ure došli mili gostje duhovskega in posvetnega stanu. Mimo tega pa je bila v cerkvi četica redarjev službenimi znamenji na prsih. Takoj po dokončani službi božji odšli smo v prostore „Slov. Čitalnice“, kjer se je vršil

shod zaupnih mož.

Smelo rečemo, da je bila tu zbrana odlična, častita družba — ne morda po velikem številu, ampak po svoji sestavi. Tu je bilo zastopano vse, kar-koli je zavednega in — našega doli po Istri. Tu si videl duhovnikov, poslanecev, deželnih in državnih, županov, trgovcev, obrtnikov in — čestitljivih kmetov.

Razprava se je vršila mirno, dostojno in ozbiljno, kakor je vredno zaresnih, zavednih mož in poštenjakov. A velesnamenit je bil ta shod tudi zato, ker je liki hladna sapa sčistil

in osvežil po občnem zboru „Edinosti“ nekako okuženi vzduh in je razprsil neprijazne oblačke, kojim je bilo poznati — tendencijo.

Ker je predsednik slavnostnemu odboru, g. dr. G. Gregorin, odpotoval v Prago k sokolskim slavnostim, otvoril je v njegovem imenu shod tajnik istemu odboru, prof. in urednik g. Matko Mandić. Ker za razpravo ni bilo določenega programa, naprosil je, da se kar oglasi za besedo oni, ki želi govoriti o čemer si bo di. Hkratu je predstavil tudi zastopnika vlade, višjega redarstvenega komisarja g. dra. Mahkoveca.

Prvi se je oglašil za besedo g. Fran Podgornik, da v imenu političnega društva „Edinost“ najpristržneje pozdravi zborovalce ter da izrazi željo, da bi bilo le ugodno, kar ukrene in izjavi današnji shod. Prepričan je, da bodo današnji sklepi ali izjave zasnovane v zmislu programa pol. društva „Edinost“.

Kakor znano izvršile so se ravno kar prevažne spremembe v državnem zboru. Prevažne tako glede na državnozbornske skupine, kolikor glede na vlado. Sedanja nova vlada je sicer le začasna, vendar treba, da vedo naši poslanci, kako jim bode ukreniti, ako pride do te ali one kombinacije. Ali naj pride kakoršna koli vlada, to pa je gotovo, da bodo morali zapisati na svoj program kot prvo točko: volilno reformo. To vprašanje bode odločevalo tudi v bodočnosti. Mogoče, da se približamo zopet Taaffeovemu načrtu, mogoče pa je tudi, da dobimo kak drug načrt. A ravno o tem bi bilo dobro razpravljati, na katero stran naj se obrnejo Slovenci, ako pridemo do ugodnejšega načrta. O tem uprašnju bi želel kaj čuti od gospodov poslancev.

Državni poslanec Vek. Spinič izjavlja, da ni nameraval govoriti o tem, ker je mislil, da so shodu že določene posebne točke. Ker pa je izzvan po predgovorniku, povedati hoče na kratko svoje menenje o sedanjem položaju. Predno pa prične, izraziti mu je željo, da bi gospodje povedali odkrito, ako jim je kaj na srcu. Pravico imajo do tega tembolj, ker je čuti raznih govorov. O paziti mu je tudi mimogrede, da po njegovem menjenju delavniki niso ugodni za take shode. Bolje bi bilo ob nedeljah, toda ne predpoludne, ampak popoldne. Tudi letna doba ni ugodna za take shode, ampak sklicovali naj bi se isti na jesen ali na zimo.

Preidši k političnemu položaju je rekel govornik: Mi imamo ustavo že 30 let, a zakonjena prava od leta 1867 sem, torej 28 let. Poznano je vsem, da je bilo v tej dobi mnogo vlad, ki so prihajale in odhajale jedna

dasno oblast sklicevanja sabora, in ker sta ta dva gubernatorja hotela povsem dobiti hrvatsko gospodo v svoje roke. Planil je osobito Ernest, bivajoči v Gradcu, hoteči čvrstoj roko razbiti osnovo malega sobana. No modri Draškovič, poznavaoči dobro in ognjevit in promisljivo nprav svojih Hrvatov, utolažil je srditega gubernatorja, sklonivši ga, da je sklicanje hrvatskega sabora navidezno potrditi, da ne bode nikomur krivo. Drugače je seveda o tem sodila kraljevska komora v Požunu, ker so ljudje, ki se z novci bavijo in računajo, navadno hladneje npravi. V Požunski denarnici mogel si cekine lahko prešteti. Kajti pol Ogerske stokalo je pod turškim jarmom, pa ni bilo nikogar, da plača kraljevski davek. Hrvatje so sicer sami odmerjali in pobirali davek, sami zbirali in plačevali deželno vojsko, toda kakor je turška nevera žrila in palila, uničevala imetje po vsej zemlji, čestokrat se je dogodilo, da blagajnik cele kraljevine Slavonije ni imel počenega groša v mošnji, zato je bilo treba, da i Požunska komora priskoči v pomoč, toda dajati denarja, kadar ga nima, je za celo velika sitnost. Boječa se tega modra komora, pisala je še februarja meseca 1577.

za drugo. Padale pa so vse v prvi vrsti zato, ker se niso hotele držati temeljnih zakonov avstrijskih; padale so, ker niso hotele poštovati ni zgodovinskega postanka, ni pisanih zakonov; padale so, ker niso hotele priznati, da gredo vsem jednaka prava. Od kar je on poslanec, imeli smo dve vladi. Prva je bila na krmilu 15 let. To je bila Taaffeova vlada, o kateri so rekali, da je slavensko-filska. (Smeh.) Kako je ta vlada ljubila se-sebno nas Jugoslovane, znano Vam je vsem. V podporo tej vladi združili so se Čehi, Poljaki in konservativci. Te tri stranke je skušala zadovoljiti v nekoliko, ali kako je hotela zadovoljiti nas Jugoslovane, tega ne treba praviti, tako namreč, da naš narod gotovo ni preliv solz, ko je padla. Ali čudno je to, da je padla ravno tedaj, ko je hotela storiti nekaj — dobrega, ali vsaj nekaj takega, kar bi bilo smatrati kot prvi korak do dobrega. Vzrok padcu ministerstva Taaffevega nam je pokazal najbolje, kake so stranke v našem parlamentu — da namreč ne skrbe za drugo, nego za to, da vzdrže same sebe. Pripoznati mu je kar odkrito, da je bila Taaffeova vlada boljša, nego so bile stranke, ki so je podpirale. Hohenwart je bil baje razžaljen, ker ga Taaffe ni obvestil o tem, da nameruje predložiti volilno reformo, nemški levicariji in Poljaki pa so se zbalji za svoje mandate. In tako so se združili ti sicer nasprotni si življi, da vržejo Taaffe-a. In vrgli so ga res. Znano je, v katero svrhu so potem osredotočili vse svoje delo — v obrambo takozvanega jezikovnega in narodnega „posestnega stanja“. To je namreč razumeti tako-le: vse ono, kar je krivičnega, naj se ohrani, kot privilegij, drugi pa naj ne dobe, kar se nimajo. Da je res tako, kaže nam takozvano celjsko vprašanje, ki je na videz provzročilo sedanjí preobrat. Ali to ni bil pravi vzrok. Saj v Celji ne dobimo res slovenskih vspešnic, ampak le par predmetov se bode poučevalo v slovenščini; potem pa: kaj pomenja borih 1500 gld. v proračunu 600 milijonov?! In radi takega vprašanja naj bi bila nastala kriza? Tu vidimo, na kakih temeljih je slonela koalicijska vlada. Ravno odstopivša vlada je hotela vladati parlamentarno; pozivala je stranke na delo. Ali kar naenkrat jo je zapustila jedna podpirajočih jo strank — nemška levica. Iz tega je jasno razvidno, da ni celjsko vprašanje porušilo Windischgrätzovega ministerstva, ampak vzroke padu je iskati že v začetku, v postanku koalicijske; da je torej vzroke ne-

jasnemu gospodu nadvojvodi Ernestu, kakó je čula, da je pristal v sklicanje sabora kraljevine Slavonije, da je po duši ves ta posel dobro promotrila in da ji se dozdeva, da je velikih zaprek, katere bi utegnile zaprečiti Zagrebško zborovanje. „Ker brez bana,“ pravi komora, „ni v Hrvatski sabora, ako tudi prejasni nadvojvoda to čast nekim drugim blagovoljno nakloniti kani, je to v Hrvatski prastari običaj, da se glavni sabor sestane na poziv bana, in komora zeló dvomi, da-li bodo stanovi pokorni kakšnemu namestniku. Najnujnejša bi torej potreba bila, da kraljevska svetlost postavi zakonitega bana. No, ker je že prečastni gospod nadbiskup kaloški in zagrebški imenovan dvornim komisarjem, ker se utrde Koprivnice in drugi velevažni posli v Hrvatski odgoditi ne dajo, ker je i hrvatska gospoda sklicana v zborovanje, zatorej misli komora prepokorno, da ta shod komisarja in plemstva bode le dogovor, dokler se ne postavi ban in dokler se ne sestane zakoniti hrvatski sabor.“

„Čitajte, prečastni gospod, kaj mi modra komora piše,“ rekel je v Gradcu sedito nadvojvoda Ernest, ponudivši Draškoviču pismo.

vspešnosti bilo preje iskati pri strankah, nego pri vladi. Windischgrätz je bil pošten in značajan mož in kavalir. Označil je volilno reformo kot svojo glavno nalogo, koja je hotel izvesti sodelovanjem strank. Prepustil je strankam, da zasnujejo primeren načrt, a stranke se niso mogle sporazumeti. Videvši to je odstopil kot kavalir ter povrnil svoj mandat tja, od koder ga je bil prejel — Njegovemu Veličanstvu.

Volilna preosnova nam je pokazala torej, na kako slabih nogah je stala koalicijska vlada. Život jej je bil izpodjeden že v začetku. Združili so se liberalci — koji naj bi bili nekoliko odpustili od svojih liberalnih načel, konservativci — ki naj bi istotako nekoliko odstopili od svojih konservativnih načel, in Poljaki, ki so povsodi, kjer bolje kaže. Pri taki sestavi je bilo seveda izključeno vsakršno vspešno delo in vlada je morala pasti. Pri volilni reformi niso poštivali pravic onih, ki plačujejo davek v denarju in krvi, ampak gledali so le na to, da obdrže svoje mandate. Glede starih dosedanjih mandatov so se razumeli, da treba ohraniti „posestno stanje“, ali gledé novih mandatov se niso mogli sporazumeti. Sprli so se ob vprašanju, kako razdeliti nove mandate. A tudi z davčno reformo je pokazala koalicijska vlada, da ne more izvesti ničesar temeljitega. Zato je morala pasti.

Znano je, kako je večina postopala v zadnji čas z opozicijo, koji sta pripadala tudi govornik in tovariš mu dr. Laginja. Koalirane stranke so pritirale do skrajnosti svojo nestrpnost nasproti opoziciji. Tej poslednji so hoteli preprečiti, da ne bi bila smela nikjer izjaviti svojega menjenja. Ker je bila v odsekah zastopana tudi opozicija, hitro so zasnovali pododseke, katerim so prepustili vse delo. Iz teh pododsekov so popolnoma izključili opozicijo. Tako je bilo pri davčni, tako je bilo pri volilni reformi. Očividno niso hoteli, da bi svet izvedel, kako so si nasprotni med seboj, skrivati so hoteli svojo slabost. A tudi v parlamentu samem hoteli so pestiti opozicijo; dogodilo se je bilo namreč parkrat, da so zaključili razpravo že po prvem govorniku iz opozicije. Tako opozicija ni mogla izjavljati svojega menjenja. To nasilno postopanje je prisililo tudi njo, da je posegla po skrajnem sredstvu, koje se ni še nikdar porabilo v našem parlamentu, da je poseglo po obstrukciji. Vem, da mnogim našim ni ugajalo to. Ugovarjali so takemu postopanju tudi nekateri Jugoslovani, izstopivši iz koalicijske. Jeden

Premeteni cerkvenik je pričel prebirati prepokorno, a i bojazljivo poslanico Požunskih kramarjev. Prečitavši jo, položil je nadbiskup smeje se poslanico na mizo, reki Ernestu:

„Ti ubogi Krezi, prejasni gospod, zdi mi se, da so se spremenili v velemodre Papinijane, ker s pravo advokatsko zgovornostjo cepijo dlake o zakonu, dasi bi oni morali najbolj poznati stari rek: „Sila kola lomi.“ „No, a kaj naj storimo biskup?“ vprašal ga je gubernator.

„Ad acta, prejasni gospod, ad acta!“ nasmehnil se je Draškovič: „komora naj ostane v komori.“

„A naša osnova?“

„Vsa osnova se ni zrela. Treba čakati. „Chi va piano, va lontano“ (Kdor po lahko ide, prvi domov pride), pravijo Italijani. Za leto dnij bode jabolko zrelo. Ti moji Hrvati so včasih levi, včasih jagujeta. Naj bodo za sedaj levi proti Turkom; mi počekamo dokler bodo za nas krotki. Za sedaj nam treba denarja za trdnjave, za vojake. Denarja nam treba dati.“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

83

Zlatarjevo zlato.

Zgodovinska pripoved XVI. veka.

Spisal A. Šenoa.
(Dalje.)

Čudnim je srcem dohajala gospoda v Zagreb. Kako tudi ne bi? Dobro se je znalo, da nadvojvodi Ernest in Karol snujeta in delujeta na to, da izvrneta stari red in staro pravico v Hrvatski. Znalo se je, da sta hotela povsem odstraniti bansko čast, odvzeti banu pravico sklicavati sabor in voditi deželno vojsko. Znalo se je, da se je pravi ban odrekel časti, a oni, ki je to ime nosil še za nevoljo, t. j. Gašper Alapič, ni imel polne banske oblasti. Da, govorilo se je še več po kotih, govorilo se kruto in ljuto. Mali Gašper, v katerem je vse kipelo, prevrtil je navihanega nekdanjega tovariša Draškoviča, ter sklical sabor v Zagreb, ko je videl, da vse kula v plemstvu in da ta sabor nikakor ne bode čreda krotkih jagujet. Prejasna gospoda Ernest in Karol planola sta gnjevom vsled tega čina, ker je že Maksimilijan II. kratil hrvatskim banom staro-

naših južnih je rekel: „Delati treba pač, kolikor se more, ali tako se ne vendar ne sme!“ Ali tako postopanje na strani opozicije je bilo neizogibno iz vzrokov navedenih poprej. In ravno to ostro postopanje opozicije je pomagalo več, nego vsi najkrasnejši govori. Prišlo je do tega, da so se morali obrniti do opozicije, ako so hoteli, da se prične razprava o proračunu. Opozicija je izjavila, da je pripravljena dopustiti mirno razpravo o proračunu, ako se odloži preosnova davkov, koje smatra pogubno in nepravilno. Obljubili so, da hočejo ugoditi tej zahtevi opozicije. Potem je zahtevala opozicija tudi popolno svobodo govora. Tudi to se jej je obljubilo. Osvetliti hočemo vse krivice, ki se nam gode in potem, ko vlada pokaže svoje namene, odločiti se nam bode za, ali proti proračunu. Slično izjavo je podal tudi mali klub nezavisnih slovenskih in hrvatskih poslancev. (To izjavo smo že sporočili v „Edinosti“). Op. ur.) Na vprašanje, kako jo ukrenemo v bodoče, je težko odgovarjati že danes. Ali to morem zagotoviti slavno gospodo, da hočemo vztrajati na dosedanjem stališču, to je, da bomo proti vsaki vladi, ki ne bode hotela dati našemu rodu, kar mu gre po pravici in zakonu in kar drugi narodi že imajo vsaj deloma. (Burno odobravanje). Mi bomo proti vsaki vladi, ako ne bode hotela vršiti zakonov in ne bode hotela biti pravična. Ne verujte raznim vestim, ki se trosijo o Mladočehih. Vse te vesti so le plim desiderium, brumne želje nasprotnikov. Naravno je, da tudi med njimi ne mislijo vsi jednako o vsaki stvari, ali glede gotovih stalnih točk soglašajo vsi. Zato je vse vesti o razporih v mladočeskem klubu motriti veliko rezervo. Nasprotniki si žele razdora med Mladočehi, v prvi vrsti zato, ker je to najjača opozicijska stranka. A to je gotovo, da bodo morali računati s to stranko prej ali slej, ako bode le narod češki dosledno pošiljal v zbornico le odločnih zastopnikov. Mi pa se smemo nadejati, da Čehi ne pozabijo na nas Hrvate in Slovence tedaj, ko se bodo jeli pogajati z njimi. To so nam obljubili, da bodo zahtevali tudi za nas.

Naša petorica neodvisnih hrvatskih in slovenskih poslancev je sicer mala po številu, vendar pa dosti znamenita. Kajti po njej se je razcepil oni klub, v katerem so bili poprej vsi naši, in koji se ni držal niti svojih lastnih načel, ni verskih, ni narodnih. Ta klub je prisiljen storiti marsikaj ravno radi našega klubića. In tudi na ugodni rešitvi celjskega vprašanja se je kolikor toliko zahvaliti dejstvu, da obstoji naš klubić. Važno je, kar je v tem pogledu pisal politični „Fremdenblatt“ — da so hoteli namreč pridržati v koaliciji nekoliko Slovencev, da ne bi se moglo reči, da je koalicija naperjena proti Slovanom. S tem je torej pripoznano, da so se slovenskimi koaliranci hoteli pokriti pravo prav koalicije. A isti koaliranci so se svojim vztrajanjem v koaliciji pripomogli do vsega onega, kar se je v novjših časih dogajalo po Istri, v Dalmaciji in na Češkem. Glede na postopanje za bodočnost je zatrdil posl. Spinčić zaključnj svoj govor, — še enkrat, da on in drug mu Laginja bodeta proti vsaki vladi, ki ne bode postopala po zakonih, potrjenih od Njegovoga Velikanstva, dokler bodeta uživala zaupanje svojih volilcev. (V harno odobravanje in živio-klici).

Fran Podgornik je zadovoljen s pojasnili gosp. poslancev. Veseli ga posebno, da je Spinčić omenil najvažnejšo točko. Rekel je namreč, da ima češka opozicija trda tla v narodu in da bode ta opozicija zadovoljna le tedaj, ako poleg Čehov zadovolje tudi drugim narodom. Iz tega smemo torej sklepati, da Čehi mislijo tudi na nas. Temu se je nadejati tem bolj, ker imajo Čehi žalostno skušnjo s takozvanimi punkcijami. Glavna pogrška, ki so jo storili Staročehi pri sklepanju punkcij, bila je ta, da so se pokazali partikulariste, da so druge Slované pustili v nemar. Krivo je misliti, da je lahko zadovoljiti jeden slovanski rod, a zajedno zanemarjati drugega. Glavna stvar je vzajemnost. Dobro bi bilo torej, da bi

skušali pridobiti tudi druge, ki niso bili — v opoziciji. Že g. posl. Spinčić je omenil dunajsko glasilo „Fremdenblatt“, ki je glasilo ministerstva za vnanje stvari in ki torej pozna zveze in namene vnanje in notranje politike. Ta list podpira vsako vlado. Ob zadnji krizi se je pa tako prestrašil, da je nehote razodel resnico. Ko so namreč zasnovali koalicijo, govorili so na zunaj, da je ista naperjena proti radikalnim in skrajnim življenjem, na znotraj pa so jo označevali kot protislovanski zistem. Na zunaj so torej rebali takih pripomočkov, da morejo reči, da koalicija ni naperjena proti Slovanom. Zato so hoteli imeti v istej po nekoliko zastopnikov od vsacega naroda. Nesreča naša je, da mnogi poslanci ne razumejo tega sistema. Posl. Klun je n. pr. rekel na nekem shodu v Ljubljani, da se je levica — „poboljšala“. Na, sedaj jo ima, sedaj se je poboljšala. Veseli bodimo torej, da vsaj naša istrska poslancev razumeta ta zistem.

Še nekaj. Govori se tudi o tem, da bi se Čehi sporazumeli s Poljaki in da bi prišli do večine, slične nekdanjemu „železnemu obroču“. Sedaj je važno vprašanje, ali bi mogli Čehi vstopiti v tako večino, tudi če bi imeli nado, da s tem definitivno vržejo ob tla nemško levico. Govornik meni, da ne bi mogli. Čehi zagovarjajo svoje zgodovinsko in jezikovno pravo za notranje poslovanje, Poljaki pa podpirajo duvalizem, ki je nasproten državnemu pravu. Poljaki so podporniki sedanjemu zistemu. Po menenju govornikovem bi bilo možno paktirati s Poljaki le tedaj, ako bi ti poslednji dobili primeren migljaj od zgoraj. Drugače ni pričakovati dobrega od Poljakov. Zato bi rad vedel govornik, v katerem slučaju bi pristopila naša petorica k novi večini.

Posl. Spinčić izjavlja, da ne more dati točnega odgovora na to vprašanje. Kajti o tem bode odločevati vsej petorici. Ali ponavlja še enkrat, da mu bode vsikdar pred očmi narodna prava.

(Dalje prih.)

XXI. redni občni zbor političnega društva „Edinost“ (Konec)

Pri točki „volitev novega odbora“ oglašil se je za besedo dr. M. Pretner z nasvetom, da naj bi se volitev novega odbora odložila, izvolil pa naj bi se poseben odbor, ki naj bi pripravil konkretnih predlogov, kakó oživiti društveno delovanje. Ta odbor naj bi na izrednem obcnem zboru nasvetoval primernih kandidatov. Govornik je menil, da inteligencija ni zadovoljna se sedanjim odborom, zato pa tudi ni prišla na shod. Posebno ostro pa je gugal dejstvo, da tudi par odbornikov ni bilo na shodu.

Jakič je zahteval od predsedništva, naj konstatuje, da je bil predlog Balanč-Podgornikov vsprejet le z dvema glasovi večine.

Predsednik Mandić je odgovoril, da sedaj ni več mogoče konstatovati tega, sicer pa se je oglasilo par členov iz lastnega nagiba, da so glasovali proti omenjenemu predlogu le po pomoti.

Podpredsednik dr. Gregorin se je čudil predlogu dr. Pretnerja. Občni zbor je vendar sklican v prvi vrsti v ta namen, da se izvoli novi odbor. Sedaj pa naj bi sklepali o tem, da bi se sklical v ta namen izredni občni zbor. Govornik se je torej odločno izrekel proti predlogu dr. Pretnerja.

Dr. Pretner odgovarja zopet, da treba zistematičnega dela, ako hočemo, da se naše društvo povzdigne na isto višino, kakor druga slovanska društva. Do tega pa da ni dosti upanja, ker odbor dosledno odklanja vse, kar kdo sproži na obcnem zboru.

Na to je predsednik Mandić ponovil svojo prejšnjo trditev, da razmere pri političkem društvu „Edinost“, niso slabše nego pri družih slovenskih društvi tržaških — tudi takih, ki se ne pečajo s politiko, kjer torej ni nikake nevarnosti za one, ki sodelujejo. Politiške razmere so močnejše, nego pa naša dobra volja, a te razmere se sila žalostne.

Predlog dr. Pretnerjev, da bi se namreč odložila volitev novega odbora, je zbor odklonil.

Izid volitve novega odbora smo že naznanili. Po dovršeni volitvi je predsednik

Mandić primernim govorom zaključil zborovanje. Mi pa hočemo še spregovoriti o prički o tem po svoje zanimivem zborovanju. Tudi ko bi hoteli, vendar ne smemo ostati dolžni odgovora na podtikanja nespošnosti in nedostatkosti inteligencije sedanjemu odboru. V tem znišlu si je tolmačila vsa tržaška javnost poročilo v „Slovenskem Narodu“ o izjavah g. dra Pretnerja. Može, kakršni so: Mandić, dr. Gregorin Podgornik, pokazali so nam že na raznih mestih in nam dokazujejo sleherni dan, da nekaj malega vendar-le razumejo.

Očitajte jim, ako hočete — nikdo vam ne zameri tega — njihovo političko smér, ali nesposobnost to je malo prehudó, tako hudó, da ni težko pogoditi — tendencije. Da jim ni za stvar, in da so nekoliko bolj malenkostni, kakor so, le želiti bi si morali, da bi tudi oni mogli enkrat igrati ulogo sodnikov na — obcnih zborih društva „Edinost“. Saj je to veliko prijetneje in ne zahteva ni skrbi ni truda. In ako bi prišlo do takega prevrata, težko da bi ljubljanski poročevalci posebno zadovoljno poročali o delovanju društva „Edinost“. Seveda, može a la Mandić in Gregorin niso po tem, da ne bi zagovarjali svojega prepričanja tudi na shodih zaupnih mož in bodisi tudi proti ogromni večini; zato pa tudi ni izostala — kazen!

DOPISI.

Iz Ljubljane, dne 26. t. m. Trije „kritični“ dnovi in tri noči so že minole, katere je pričakovala vsa Ljubljana strahom in trepetom, ker je bil glasoviti Falb s svojimi „prorokovanji“ vznemiril naše ljudstvo. In reči moramo, da je bila ta „kritična“ doba popolnoma normalna; vse je ostalo mirno. Ostaneta nam še dva taka „kritična“ dneva, o katerima pa se nadejamo, zaupajoči v Božjo pomoč, da preideta mirno, kakor prejšnji trije. Prvotno so bili prestrašeni naši ljudje sklenili, da se izselijo iz mesta na plano, da se nastanijo po železniških vozovih itd., kajti širila se je govorica od ust do ust, kakšen strašanski potres bomo imeli tu zopet od 23. do 28. t. m. Kamor koli si prišel, nisi čul drugega govoričenja, nego o Falbovem „prorokovanju“. A to ne le med preprostim ljudstvom, ampak tudi med takimi, kateri bi morali že zbok svoje inteligencije miriti lahkoverneže in strahopetneže. Da bi se ljudje ne begali tako strašno, svarili so duhovniki minolo nedeljo raz propovednice svoje vernike, da naj nikar ne verujejo takim neosnovanim govoricam. Tudi časniki storili so svojo dolžnost v tem smislu. To vse je pomagalo vsaj toliko, da ni bilo „splošnega izseljevanja“, pač pa so jo popihali nekateri posamičniki, katerim vznemirjeni živci in pa menda slaba vest niso dali tukaj obstanka. — Gorjé in zlo pa je, kadar pridejo take vesti med — ženske. To vam je ugibanja, klepetanja o sodnem dnevu itd., da bi se pametnemu človeku kar ježili lasje. Ženske se res odlikujejo v tej „stroki“ ali bolje rečeno „jezični spretnosti“, zlasti pa one, ki obljudejejo vsakdanji Ljubljanski trg zelenadjo. Tu se drobnicam prilevajo doklade in prelivajo se najnedolžnejše stvari na vse mogoče načine tako, da ti obsodijo Ljubljano do najhujšega, namreč do „seperatnega“ sodnega dneva, ali pa kar je skoro jedno in isto, do — pogreznjenja v ognjeno žrelo. Kadar ti pridejo take žlobudre v vrtnice svojih „razmišljanj“, ne prepriča jih niti živ krst...

Ljubljana se sedaj kaj marljivo popravlja in — krpa. Cerkve so že v toliko popravljene, ali vsaj toliko varno podprte, da se sme v njih opravljati služba božja. Sicer se pri cerkvah ne zasleduje toliko o škodi, katero jim je povzročil potres, le Šentjakobska in pa Trnovska sti nekako „oguljeni“, t. j. brez stolpov, a zvonovi zraven pri tleh žalostno klenkajo, pojó kakor nekdanj Jere-mija na razvalinah Jeruzalemskih.

Hrabroslov.

Pod Čavnom, dne 24. junija 1895. (Izv. dop.) Surov smo preživeli v Ajdovščini krasen večer. Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Ajdovščino in okolico, priredila je veselico z vspešnim, katerega ste bili že objavi. Ta veselica je v vsakem pogledu uspela popolnoma. In to je mnogo! Mnogo zaradi tega, ker se je dozdevalo, da

so se zaprisegle vse pošasti, da zaprečijo to veselico. Od prvega pripravljajanja, pa do zadnjega trenotka — ker je: strašilo grlo vreme — nismo znali, dali bi šli k veselici v Ajdovščino. Ovine bile so velike, ali še večja bila je požrtvovalnost odborova — to bodi v vzgled i drugim gospem. Omeniti moramo imenom predsednico gospo J. Gabri-jelčičevo, vzlasi pa gge. Marijo Lokarjevo, Hedvigo Kalinovo, J. Bajtovo ter geni. Fri-deriko in Zofijo Makovčevi, ki so premagale vse ovire, in pomogle matici z okolo 50 gld. — Petje, združena ženska zbor iz Ajdov-ščine in iz Šturij in možki pevski zbor iz Šturij, vodil je g. Bajt, nadučitelj iz Ajdov-ščine. Pri igri so sodelovale gena. J. Ku-marjeva, učiteljica iz Sv. Križa, gena. Ma-horičeva, učiteljica iz Šturij, gospica Fri-derika Makovčeva, gospica Marija Poniz, hčerka g. nadučitelja, nadalje gg. Kalin in Jamšek, velika podpirateljca Ajdovskih vese-lic. — Nagovor bil je navdušeno in izborno deklamovan. — Petje — ženski in možki zbor — bilo je pravilno. Kar se tiče mož-kega zbora, je isti itak že na glasu kot iz-boren, toda za izvežbanje ženskega zbora bilo je treba mnogo truda. In vse to se je premagalo. Čast vam, pevkine!

Ugajale so vse točke, ali dvospev „Divja rožica“ nas je kar očaral. Peli sti gospica „primadona“ iz Šturij in gospica Friderika Makovec. Ta točka in ostale točke petja morale so se ponavljati. — Zadnja točka: „All right“, bila je v resnici „al right“.

Pri veselici bilo nas je nekaj okoliča-nov, oddaljeneje goste pa je oplašilo vreme, ki je dopoldne grozilo. Domači in sosedje iz Šturij bili so vsi. Vsi pravim, ker jedna sama lastavica ni še prinesla spomladi. — Čast vsem, ki so kaj pripomogli k lepemu vspehu veselice.

Pred tremi leti so mi nekega dne v Ajdovščini namignili na neko človeče in mi pošepetali: „Ta-le je, kateremu so v Gorici svetovali, da naj le gre v Ajdovščino: „La vada pure ad Aidussina e ci prepari il terreno“. Trudilo si je to človeče za „ávito colturo“. Njega pa ni več; poletel je z žrjavi doli proti jugu. Brezvspešen mu je bil ves trud in njegovi pošteni soplemeniki spominjajo se ga le stidom, dasi so mu šli s početka na roko. Kdo ga bode nasledoval v „áviti colturi“?, bilo nam je resno vprašanje. Slednjič došli smo do uverjenja, da za tak posel ne najdeš človeka v Ajdov-ščini. Toda prevarili smo se. Dozdeva se, kakor kažejo vsa znamenja, da je ono nehva-ležno nalogo prevzela g. Ne po-vem kdo; počakati nam je še nekoliko časa, da pride vse na dan in da bode svet str-mel toliko bolj. — Odnosla Vas burja!

Politiške vesti.

V Trstu, dne 28. junija 1895.

Državni zbor. (Dnanska zbornica).

Včeraj se je pričela razprava o proračunu. Za proračun so govorili Ferjančič, Was-silko, Weber in Debiasi; proti Scheicher, Schwarz, Steiner in Greg. Ferjančič je dokazoval, da je koalicija razpala zato, ker je hotela izključiti politička in narodna vprašanja. Rešitvi proračuna on in somišljeniki sicer ne bodo delali ovir, ali nimajo vzroka, da bi premenili svoje stališče. Izrekel je svoje veselje, da se je koalicija razbila ravno ob celjskem vprašanju. Slovenci bodo gledali na to, da ostanejo vedno v dobrih odnosajih do konservativcev. Posl. Wassilko je izjavil, da Romuni ostanejo vedno zvesti državi. Zato pa pričakujejo podpore od vlade. Poslanec Greg. je obsojal centralistiško nastavo, ki je pogubna nemškimi narodom in v političkem in gospodarskem pogledu. Govornik želi iskreno sprave z Nemci na Češkem, ali ne na podlagi dunajskega dogovora, ampak na taki, ki iz-ključí poslovanjenje Nemcev in ponemčenje Slovanov. Avstrijo je možno vladati le po fede-ralističkih načelih. Mladočehi ne de-lajo opozicije avstrijski državi, ampak pobijajo le centralistiški vladni zistem. — Zanimiv je bil tudi govor italijansko-ti-rolskega poslanca Debiasi, kajti iz istega je razvidno, da levičarji bijejo sami sebe po zobeh se svojo taktiko nasproti Slovanom. Italijani smatrajo nemški gimnazij v Tri-dentu kot žaljenje svoje narodnosti. Po zadevi celjskega gimnazija bili bi Nemci v nasprotstvu sami seboj, ako bi bili zoper to,

da se odpravi omenjeni gimnazij v Tridentu. — Prav ima mož se svojega stališča. Ako so Nemci proti „slovenskemu“ gimnaziju v „nemškem“ Celju, potem morajo biti po naših zdrave logike tudi proti nemškemu gimnaziju v laškem Tridentu. Ali pa mislijo, da velja drugačna logika za Nemce in drugačna za Slovence? Načeloma se, da so minili tisti nesrečni časi, ko se je v Avstriji pekla posebna klobasa za nemške liberalce. — Isti tirolski poslanec je zahteval tudi, da se vendar enkrat ugodi stari želji po laškem vseučilišču v Trstu. No, mož bi dal govoriti seboj; če že ni vseučilišča, pa vsaj diplomski vseučilišč iz Italije naj bi veljali v Avstriji. Družega ne zahteva ničesar skromni in dobri g. Debiassi. Le škoda, da je pri tem čisto pozabil na malo dejstvo, da tudi Avstrija mora čuvati svoje interese tu doli ob južnih mejah. A ravno to, kar zahteva g. Debiassi, bilo bi obojno zelo nevarno a v trizakemu mišljenju med našimi Italijani.

K položaju. Danes je bolj jasno nego kdaj poprej, kakó so se motili oni naši poslanci, ki so trdili, da treba podpirati koalicijo, ker sicer pride zopet nemška levica na krmilo. Ako bi bili hoteli verjeti njim, morali bi bili misliti, da v isti hip, ko razpade koalicija, zasedejo nemški liberalci visokega konja. Redkokdaj so dejstva tako temeljito porušila taka politiška prorokovanja, nego so jih sedaj po resničnem razpadu koalicije. Koalicije ni več, ali levičarji se ne leniso ni za las mogli približati krmilu, ampak še le sedaj je očita vsa njih gniloba. Zamerili so se kroni, vsi razumni jih zasmehujejo. Poljaki jim odrekajo prijateljstvo, pripravijo se med seboj in je črv razpoda dolezel že v načelnistvo kluba. Gola resnica je, da se nemška levica še nikdar ni pokazala v tako žalostnem stanju nego ravno sedaj. Prišlo je torej ravno narobe, nego so prorokovali naši politiški proroki: po razpadu koalicije se ni ojačila nemška levica, ampak pešati je jela kakor še nikdar poprej.

Tudi danes nam je zabeležiti par, če tudi morda neresničnih, pa vendar za sedanje položaje značilnih vestij, po katerih je sklepati vse drugo, samo tega ne, da pridejo levičarji na krmilo. Predvčerajšnjem je pozvalo Njeg. Velikanstvo k sebi grofa Hohenwarta in ministra Javorškega in se tej avdienci pripisuje velika važnost, kajti ne treba naglašati, da je bil pogovor gotovo v zvezi s položajem. Če pa sedaj krona povprašuje za svet Hohenwarta, težko da cvetejo rožice nemški levici. — Druga važna vest bi bila ta, da se morda povrne na krmilo grof Taaffe se svojim načrtom za volilno reformo. No, sodili bi, da v srcu tega državnika ne klije ravno ljubezen za nemške levičarje, ki so ga v vsaj dobri koalicije obisipali zasramovanji liki zločinca na bodočnosti Avstrije. Nikdo ne ve, kaj nam prinese bodočnost, kakor se je predvčerajšnjem izjavil tudi posl. Spinčić. Ali kolikor je možno soditi zdravemu človeškemu razumu po obstoječih znamenjih, rekli bi, da slava nemške levice — je bila Strah pred njo torej ni bil opravičen.

Ustaja v Makedoniji. Vesti o nastavi ustaji v Makedoniji vznemirjajo vso Evropo, da si oficijozna glasila nočejo nič vedeti o tem. Ni čuda, da vsako gibanje na Balkanu vznemirja ves svet, kajti tam doli je oni kot, od koder neprestano preti nevarnost evropskemu miru. Zlasti makedonsko vprašanje bi lahko dovelo do velikih zmešnjav, ker se tu križajo srbske, bolgarske in turške koristi. Uradne „Srpske Novine“, zatrjajo, da vesti o ustaji niso resnične; prišlo da je pač po nekaterih krajih do malih prask s „hajduki“, ali o uporu krščanskega prebivalstva v Makedoniji proti turškemu prebivalstvu da ni govora. Vsakdo ve, koliko je vreden tak dementi. In posebno še ti „hajduki“! Kolikrat morajo ti nebodiljhtreba po vsem Balkanu se svojim glasom pokrivati nevshečne politiške dogodke. Mnogi mislijo tudi, da Bolgarska na skrivnem podpira gibanje v Makedoniji, ker bi hotela povspesti, da se Makedonija čim preje združi z Bolgarijo. Srbi da reklamujejo Makedonijo za se.

Različne vesti.

Zaradi praznika odpade današnje večerno izdanje našega lista. Prihodnja številka izide kakor po navadi: v torek jutraj Petindvajsetletnica „Naše Sloge“. Dne

27. t. m. na dan svoje petindvajsetletnice, je izšla v svečani obliki in podvojeno vsebino. V tej številki je objavljenih mnogo krasnih in zanimivih spisov od različnih rodoljubov. Iz teh spisov hočemo posneti o priložnosti tudi mi marsikaj. Za danes navesti nam je imena utemeljiteljev tega lista. Ti so bili: biskup Dobrila, Mate Bastijan, učitelj veronauka na mestni gimnaziji v Trstu, Ivan Bastijan učitelj veronauka na italijanskih narodnih šolah v Trstu, Mate Ujčič, učitelj veronauka na državnih narodnih šolah v Trstu, Ante Karabaid kapelan „pri lovcu“ (Revoletta), Tomo Padavič živel je takrat pri svojem rojaku v Trstu, ker ga je tedanja madjarska vlada odstavila od časti podžupana v Delnicah na Hrvatskem. Prvi štirje počivajo že davno v hladnem grobu, poslednja dva še živita. Karabaid živi kot umirovljeni duhovnik in kanonik sv. Jeronima u Rimu. Padavič pa živi v Zagrebu kot umirovljeni podžupan.

Popis slavnosti petindvajsetletnice pričeli smo priobčevati danes. Tu pa nam je naglasiti že sedaj, da je pri banketu prišlo do sijajne narodne manifestacije, do impozantnega pojava blazega soglasja med istrskimi rodoljubi, ne glede na stan ali poklic, da je jeden govornikov mogel vsklikniti, da je v Istri hrvatsko-slovenska stranka identična z vsem narodom.

„Piccolo“ in „slovensko cerkveno petje pri sv. Jakobu“. Kakor že večkrat tako, je tudi včeraj naš babji „Piccolo“ vtaknil svoj nos v cerkvene zadeve. No, pa saj vemo, da ga to najbolj peče in posebno še, če se stvar tiče nas Slovencev. Zlezel je na dan z nekim puhlim dopisom, v katerem se najprvo jezi, potem zdihuje, a slednjič joka in kliče na pomoč. V tem ga že poznamo kot junaka in zasluži si res prvo darilo. Ali kaj je hudega? Kakor zaano, peli so v župniji pri sv. Jakobu že od nekdaj pri slovenski službi božji slovenski pevci. A kakor se nam je Slovincem v tem oziru storila marsikaka krivica, odpravili so pred nekaterimi leti tudi te pevce in mesto njih vrinile so se ženske iz neke tukajšnje laške bratovščine. Nezmožne našega jezika, pele so res v taki slovensčini, da je moralo človeka v srce zaboleti, ko je vstopil in slišal kako se naš jezik pači. In zdaj? Naša vrla bratovščina sv. Cirila in Metoda, koje prva naloga je slovensko cerkveno petje, potegnula se je za pravično stvar in tudi zmagala s tem, da bodo odslej peli pri slovenski maši pri sv. Jakobu pevci bratovščine, kakor nekdaj. Isti dopisnu zaganja se potem tudi v nekega veleč. kanonika, a prepričan naj bode, da pravična stvar zmaga povsod, da nam ni treba moledovati nikjer in da je dolgonosem odzvonilo pri nas. Nadalje seveda omenja tudi veleč. gosp. župnika pri sv. Jakobu. A pomni ti dopisnu in tvoj Piccolo: „Mi slovinci ne zahtevamo ničesar nepristojnega, a kar nam gre po pravici, to hočemo in od tega se ne odmaknemo niti za las. Pravičnost nam je povsod prva stvar, a družega ne zahtevamo. No, kaj bi pa rekel ti „Piccolo“, ako bi naenkrat pri laških mašah peli slovenski pevci in odrinili tvoje brate? Ali bi ti bilo všeč? Gotovo bi jokal in slednjič bi se napovedal celo kako vojno. Ali glej, tako ne gre! Kakor se mi ne mešamo v tvoje zadeve, ostani tudi ti s svojimi ženskami pri laški službi božji. A mi Slovenci bodemo skrbeli brez tvojih pevk za slovensko službo božjo. Pregovor pravi: Vsakemu svoje! in mi hočemo tako. Slednjič pa pomni tudi, da je izšel od tukajšnjega škofijstva ukaz, da sploh ni dovoljeno peti ženskam po cerkvah na koru. To je ukaz, ta postava, katera velja tudi za te, dragi „Piccolo“ in tvoje sestrice. Toliko za danes, tebi ljubi „Piccolo“, in tvojemu dopisniku. Če ti bode pa hudo pri srcu, ko zaslišiš v kratkem slovenske pevce pri sv. Jakobu mesto tvojih pevk, ne jokaj, temveč potolaži sebe kakor tudi tvoje laške pevke in pomni, da,

„Vsakemu se svoje najlepše zdi,
Zato ne vtikaj nosu v tuje reči“
Izlet tržaškega podpornega in bralnega društva odloži se zaradi nepričakovanih zaprek na nedeljo, dne 7. julija t. l.
Deputacija „Tržaškega Sokola“ odpeljala se je minolo sredo zvečer v Prago k sokolskim slavnostim. V deputaciji so: starosta dr. Gustav Gregorin, odbornik Anton Bogdanovič in član Ivan Gorup.

Italijansko maščevanje. „Naši Slogi“ poročajo iz Umaga, da je v fari Lovrečič nedavno težko oboel neki kmet. Svojei nje-govi so poslali po zdravnika v Buje. Ker pa je ta kmet glasoval pri zadnjih volitvah za našo stranko, vzeli so ga nasprotniki na zob. In maščevali so se zares — plemeniti. Prvi zdravnik, kojega so naprosili, ni hotel k bolniku. Drugi je sicer šel, ali pozneje je izjavil, da ne bi bil šel, da so ga Bajci poprej obvestili o stvari. — Tako daleč je torej zaveila naše nasprotnike narodna strast, da ne dovoljujejo bolnikom pomoči zdravnikov. Ali je kaj takega mogoče celo med divjimi narodi?

Od sv. Ivana nam pišejo: Naši pradedje užigali so na predvečer godu sv. Ivana velikanske krese, kar je v naši župniji opravljeno tembolj, ker je sv. Ivan ščitnik našega okraja. Tudi mi bi bili užgali velikansko gromado v čast in slavo našemu patronu, ako bi nam to dovolil „slavni naš magistrat“. Tako pa smo izkazali svojo udanost našemu blaženemu pokrovitelju v selu samem, in sicer tako, da je moral vsakdo, kdor vidi, spoznati slovenski značaj našega lepega sela. Da slavi cerkev svojega patrona, oznanjali so zvonovi slovesnim zvonjenjem, da je selo narodno, kazale so slovenske trobojnise, ponosno vihrajoče v zraku. In kar imamo narodnjakov med nami, razsvetlili so oknja svojih stanovanj. Na raznih krajih pa so se užigali namesto kresov umeteljni ognji: sedaj beli, sedaj višnjevi, sedaj rdeči. Srce je igralo človeku, videvšemu, da se tudi o tej priliki pojavlja neoporečna narodnost slovenska našega sela.

Bliza se nedelja, dan, v katerem bomo imeli ne le procesijo, ampak ko bomo takorekoč oficijelno slavili god našega patrona. Priprave v ta namen so velike. Okrasba po raznih ulicah bode sijajna. Storimo vse, kar moremo, da izkažemo čast Bogu in sv. Ivavu in da pokažemo svetu, katere narodnosti smo.

Jako veseli smo, da se je prečastiti naš g. župnik srečno izognil veliki nevarnosti. Častitljiv starček bi bil skoro prišel ob vid. Toda, Bogu bodi hvala, nevarna sicer, a srečna operacija odklonila je nevarnost in, nadejamo se, da je dobrosrčni in ljubljani duhovni naš pastir ozdravel že popolnoma. Bog vsemogočni naj nam ga ohrani še mnogo let!

H koncu naj še omenim, da sem jako radoveden, kako se bode v nedeljo vedla naša tržaška laška gospoda, ako nas „počasti“ s svojim obiskom. Listi, ki so dosledno molčali o praznovanju sv. Ivana, bodo morda pisarili o „rusofiskem“ San Giovanni? No, videli bomo i to, ako nam Bog ohrani življenje: priporočali bi pa našim „Ultra-italijanom“, da naj se vedejo — če pridejo v naše selo — dostojno vsaj ob procesiji.

Istreka vinarska zadruga v Pulji otvorila je na narodnopisni razstavi v Pragi svojo pokušalnico, kjer prodaja svoja najboljša vina. Zadrugi pri tem ni bilo do gobička, da bi si prodavanjem slabega vina polnila žepe, ampak bilo jej je jedino do tega, da seznani naše brate Čeha z istrskim vinom. Ni bilo lahko izvesti te ideje, ali hvala Bogu, posrečila se je popolnoma. Pokuševalnica je naltla ena sleherni dan. V isto prihaja najodličnejše občinstvo, a nekega dne jo je počastil sam predsednik razstave, grof Lažansky z vsem odborom. Najbolji dokaz v to, kako so se v Pragi omilila naša vina, bodi dejstvo, da je od onega dne grof Lažansky stalen gost v istrski pokušalnici. Po razstavi odpre zadruga lastna skladišča v Pragu, Beču, Celovcu in St. Vidu, in pa že take v Ljubljani, Novemestu in Karlovcu. V vseh teh prodajalnicah se nadeja že v prvem letu, da razpeča 6—7 tisoč hektov vina. Naravno je, da bode ta lepi razvoj zadruga koristil siromasnému kmetu istrskemu. A ko postane naš kmet gospodarski svobodan, svoboden bode tudi politiški. To geslo si je zapisal na zastavo naš dični dr. Lagujša. Ta mož hoče delom, poštenjem in samozatajevanjem priversti naš narod do nezavisnosti. Zato pa rojaki, ne dajte se varati od raznih lažiprijateljev, kojih srca niso nikdar in ne bodo nikdar bila za vas.

Tržaški župan v nevarnosti. Predvčerajšnjem popoldne peljal se je župan dr. Pitteri s svojo soprogo v Barkovlje. Vrnivši se v mesto, splašila sta se konja pod železniškim viaduktom, ker je isti hip zgora

pripuhal vlak. Konja sta zdirjala tako nenadoma, da sta voznik in strežaj padla raz kozla. Župan je hladnokrvno zavril voz in skušal ujeti vajeta, toda v tem sta konja z vozom pridirjala že na trg Stazione. Tam so ju ljudje ustavili. Voznik se je pobil le neznatno, strežaj pa čisto nič. Umevno je, da se je zbralo v hipu na trgu mnogo ljudi.

Policijsko. Nek Tone Pivio, stanujoči v ulici del Fontanone hšt. 10, prodal je včeraj dva medena prstana žganjariju Delgiorno, stanujočemu na trgu Barbacan hšt. 2, za 6 gl. Ubogi žganjar si je mislil, da sta prstana zlata. Ko se je osvedočil, da je prevarjen, prijavil je stvar policiji. — 33letnega poststopača, bivšega trgovskega pomočnika Jurija Mayerja iz Trsta so zaprli, ker je z lažljivimi prevezami prosjačil na Acquedotto. — Včeraj popoldne so zaprli 40letnega čevljarja in vratarja hiše št. 8 ulice delle Poste vecchie Valentina Bariča iz Velikega dola, okraja Sežanskega, ker je na sumu, da je sokriv tatvine vreče riža. Ta riž je bil ukraden pred nekolikimi dnevi trdkri Zuculin & Vianello. — 70letnega brezposelnega Ivana Kodrgo iz Postojne so zaprli, ker se je vrnil v Trst, dasi je bil že izgnan od tu.

„Slovanski Svet“, 26. št., izide danes z naslednjo vsebino: Davalizem pa pluralizem. — Gospodar pa hlapec. Povest Tolstega, prevod Hostnikov. — Književno pismo o ruskem učenjaku, pok. Grotu. — Ogled po slovanskem svetu. — Književnost. — Vabilo na naročbo. — Inserati.

„Slov. Svet“ se prodaja po glavnih tabakarnah v Trstu, in sicer po 8 kr. št. V Ljubljani se dobiva po 10 kr. št. v knjigarni Zagorjanovi.

Koledar. Danes (29.): Peter in Pavel, apostola. — Jutri (30.): IV. pobinkoštna nedelja. Spomin Pavla apostola. — V ponedeljek (1. julija): Teobald, puščavnik; Pambo, opat. — Prvi krajec. — Solnce izide ob 4. uri 19 min., Zatonj ob 7. uri 45 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 22 stop., ob 2 pop. 28.5 stop. C.

Najnovejše vesti.

Dunaj 28. Nemška levica je priobčila nastopno izjavo: Neka dunajska korespondenca javlja o sporih v načelnistvu nemške levice, izvirajočih baje iz tega, ker hoče Plener zopet prevzeti vodstvo, zbog česar naj se obnovi prejšnja sestava kluba. Kakor doznajemo od kompetentne strani, je ta vest kriva in izmišljena v vseh svojih delih.

Carigrad 27. Dasi je turška policija v Makedoniji povsem utrjena, vendar vznemirjajo kolikor toliko od tam prihajajoče vesti. Vesti o vojnih pripravah so pretirane. Vojna poveljstva so dobila le ukaz, da brez drugega zavrnejo vsako kršenje obstoječih mej.

Sredce 27. Princ Bolgarski je vsprejel danes deputacijo, ki odhaja v Petrograd. Na nagovor metropolita Klementa je odgovoril princ daljšim politiškim govorom. Deputacija je odšla danes preko Dunaja v Petrograd. Ista položi venec na grob carja Aleksandra III.

Trgovinske brojevalke.
Dunaj. Pšenica za jesen 6.90 6.91
Pšenica za maj-juni 1896 — do — Oves za jesen 5.63—5.65 12 za jesen 5.72 5.73 Koruza za maj-juni 6.12—6.13 za juli-avgust 6.43—6.45
Pšenica nova od 75 kil. f. 6.93—7.00 od 79 kil. f. 7.00—7.05 od 80 kil. f. 7.05—7.10 od 81 kil. f. 7.10—7.15 od 82 kil. f. 7.15—7.20
Ječmen 6.40—6.70 prosa 6.00—6.58 rž nova 6.45—6.60
Pšenica danes niže za 5 nř. zaradi maloga povpraševanja; koruza 10 nř. ceneje. Vreme lepo.
Praga. Neralinirani sladkor za juni f. 12.47 1/2, nova letina 13.15, neznatno boljša
Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred odpošiljatev proci f. 28 50-28 75 Juli sept. f. 29. — 29.50 Coneass 29. — Četvorni 30 — V glavah (sodi) 30 25 — Padajoče
Havre. Kava Santos good average za juni 94.75 za oktober 92.75, mlača
Hamburg Santos good average za juni 74 — september 75. — december 73.25 mirno.

Dunajska borza 28. junija 1895			
	včeraj	danes	
Državni dolg v papirju	100.95	101.00	
„ „ v srebru	101.05	101.15	
Avstrijska renta v glavi	123	123	
„ „ v kronah	100.95	101.25	
Kreditne akcije	405.25	405.75	
London 10 list.	121.25	121.30	
Napoleoni	9.53	9.62 1/2	
20 mark	11.89	11.87	
100 italj. lir	46.0	46.05	

Tržne cene
(Cene se razumejo na debelo in s carino vred.)
Domači pridelki.

	Cena od for.	do for.
Čaj: Koka	100 K.	—
Mandoloni	—	—
svetlorudeči	—	—
temnorudeči	—	—
kanarček	—	—
bohinski	—	—
beli veliki	—	—
„ mali	11.50	11.75
zeleni, dolgi	—	—
„ okrogli	—	—
učesani hrvatski	7.50	7.75
„ štajerski	—	—
Maslo fino štajersko	80.	82.
Ječmen št. 10	9.50	9.75
„ 9	10.50	10.75
„ 8	11.25	11.50
Zelje krajnsko	—	—
Bopa	—	—

Krompir, stajerski	100 K.	—	—
Proso kranjsko	—	9.75	10.25
Leta, kranjska	—	—	—
Šeš, ogerski	—	56.50	57.50
Mas, ogerska	—	190.	192.
Kava Mocha	—	182.	184.
Ceylon Plant. fina	—	180.	191.
" Peci	—	169.	162.
Lava Malanz.	—	—	—
Portorico	—	—	—
Guatemala	—	157.	158.
San Domingo	—	157.	158.
Malehar Plant.	—	—	—
" nativo	—	—	—
Laguayra Plant.	—	169.	171.
" nativo	—	—	—
Santos najfiniji	—	153.	155.
" srednje fini	—	148.	145.
" srednji	—	145.	146.
" ordinar	—	131.	133.
Rio oprani	—	—	—
" najfiniji	—	152.	154.
" srednji	—	144.	145.
Sladkor Centrifugal I. vrste	100 K.	29.	—
Concasse	—	29.50	—
v glavnih	—	30.50	—
razkosani	—	30.50	—
Riz italijanski fini	—	19.50	20.
" srednji	—	18.50	19.
Japan fini A.A.	—	15.	—
" rednji	—	15.	—
Raugeon extra	—	13.	—
I.	—	11.	—
II.	—	9.	—
Petrolej ruski v sodih	—	2.50	—
" v zabojih od 20 kil.	—	6.30	—
Olje italijansko najfinije	100 K.	62.	—
" srednjefino	—	58.	—
bombažno, amerik.	—	30.	32.
dalmatinsko	—	32.	34.
Limonc Mesinski	zaboj	9.	10.
Pomaranče	—	7.	8.
Mandeljni Dalmatinski	100 K.	64.	66.
Pari	—	72.	74.
" finiji	—	—	—
Rositi Dalmatinski	—	—	—
" Puljeski	—	9.	9.50
" cvrke Puljeske	—	—	—
" Grške v veeh	—	15.	15.25
" Satanine	—	30.	40.
Vamperli	100 K.	24.	25.
O.b.te	—	28.	34.
Polenovke srednje velikosti	—	43.	44.
" velike	—	—	—
" male	—	45.	46.
Slaniki v velikih sredih	—	—	—
" " 1/2	—	—	—